

Guvernarea locală, egalitatea de gen și drepturile omului

Anastasia Divinskaya, Specialist Internațional în Gender, UN Women Programul Comun PNUD/UN Women Dezvoltare Locală Integrată

MASA ROTUNDA “Abordarea bazată pe drepturile omului și egalitatea de gen în guvernarea locală” pentru femeile primari și consilierii
6 octombrie 2011

De ce este nevoie de abordarea bazată pe drepturile omului și pe integrarea dimensiunii de gen în descentralizare și guvernarea locală?

- Integrarea aspectelor ce țin de **egalitatea de gen** și **drepturile omului** în guvernarea locală contribuie la un proces de **dezvoltare umană centrată pe oameni**.
- ! Ambele abordări susțin dezvoltarea la nivel local pe bază de egalitate și incluziune, astfel încât oamenii să poată participa semnificativ în definirea procesului de dezvoltare, ca și titulari de drepturi.
- ! Ambele abordări consolidează dimensiunile esențiale ale bunei guvernări locale, cum ar fi responsabilitatea, transparența, eficiența și durabilitatea efortului din partea decidenților.
- ! Ambele abordări sunt inerent dedicate abilitării oamenilor pentru a face propriile alegeri, în cunoștință de cauză, cu referire la dezvoltare.

Abordarea bazată pe drepturile omului

ABDO este o metodă de integrare a conținutului **tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului în activitatea de dezvoltare**, în scopul asigurării în practică a rezultatelor pozitive cu referire la drepturile omului.

Conceptul a fost elaborat de către specialiști practicieni în domeniul dezvoltării, în baza experienței globale.

DESPRE ALE CUI DREPTURI ESTE VORBA?

- Nimeni nu poate fi lipsit sau ocolit de drepturi umane.
- ABDO recunoaște toate ființele umane ca și titulari de drepturi și stabilește obligații pentru decidenți (în primul rând, Statele).
- Accentul este pus pe **persoanele și grupurile vulnerabile***, care se confruntă cu excluziunea socială, sărăcia, discriminarea și marginalizarea, **în scopul asigurării accesului egal al acestora la serviciile locale de calitate, la participare în dezvoltarea comunitară și la luarea deciziilor.**

**Vulnerabilitatea este determinată în baza caracteristicilor personale (săraci, bătrâni, persoane cu dizabilități etc.) și a caracteristicilor sociale/culturale (genul, religia, etnia, limba etc.).*

PRINCIPIILE ABORDĂRII BAZATE PE DREPTURILE OMULUI: participarea și non-discriminarea

PARTICIPAREA liberă, activă, semnificativă și incluzivă curpinde:

- accesul la informație relevantă,
- participarea în toate fazele derulării unei activități: planificare, elaborare, implementare, evaluare etc.,
- asigurarea participării grupurilor marginalizate, a organizațiilor societății civile, care reprezintă interesele oamenilor, precum și a mass-media, în calitate de actori principali.

Principiul **NON-DISCRIMINĂRII**

- Obligă statele să elimine discriminarea și inegalitatea bazată pe încălcarea legislației, instituțională și inter-personală.
- Pune accent pe reprezentarea grupurilor marginalizate în procesul decizional la nivel local și central.
- Asigură accesibilitatea serviciilor publice și înalta lor calitate, sensibilitatea acestora la dimensiunea de gen, vârstă, dizabilități, diferențe culturale etc.
- Include instrumente eficiente de protecție judiciară și administrativă și mecanisme de aplicare a sancțiunilor.

PRINCIPIILE ABORDĂRII BAZATE PE DREPTURILE OMULUI: transparență și responsabilitate

TRANSPARENȚA

- Informația despre luarea deciziilor, precum și orice altă informație publică relevantă este disponibilă și accesibilă publicului larg, inclusiv membrilor grupurilor marginalizate și vulnerabile.
- Persistă în elaborarea politicilor, legislației, la întocmirea bugetelor și la utilizarea reală a bugetului, de asemenea, la luarea deciziilor administrative și aplicarea procedurilor.
- Definește cine este responsabil.

RESPONSABILITATEA

- Statele și alți decidenți sunt responsabili pentru respectarea drepturilor omului și a legislației naționale.
- Responsabilitatea are două niveluri: 1) Oportunitatea publicului larg de a solicita explicații asupra deciziilor, rezultatelor obținute etc. 2) De a depune reclamații, de a cere modificări, despăgubiri sau sancțiuni în cazul în care deciziile nu sunt realizate, iar rezultatele nu sunt cele preconizate.
- Presupune o mass media liberă și independentă și o societate civilă puternică, care protejează eficient drepturile omului.
- Implică mecanisme de observare, monitorizare și semnalare.

Egalitatea de gen și liderismul în guvernarea locală

“Problemele și provocările cu care se confruntă umanitatea sunt globale, dar survin și trebuie să fie abordate la nivel local. Femeile au dreptul egal de a fi libere de sărăcie, discriminare, degradare a mediului și insecuritate. Pentru a soluționa aceste probleme și pentru a face față provocărilor în calea dezvoltării umane durabile, este deosebit de important ca femeile să fie abilitate și implicate în guvernarea locală în calitate de factori de decizie, planificatori și manageri.”

**Articolul 9, Uniunea Internațională a Autorităților Locale (IULA).
Declarația mondială cu privire la Guvernarea Locală din 1998**

Dacă femeile nu vor fi implicate în procesul decizional și în elaborarea politicilor la toate nivelele de guvernare, schimbările în statutul politic și socio-economic al acestora, vor fi minime.

Ce poate întreprinde guvernarea locală pentru femei?

RESPONSABILITATE SPORITĂ ȘI ÎMBUNĂTĂȚIRI ÎN PRESTAREA DE SERVICII

Femeile, în general, persoanele cu venituri reduse, precum și alte grupuri social marginalizate așteaptă ca guvernarea să-și asume responsabilități pentru redresarea calității vieții în urma îmbunătățirii prestării serviciilor.

ARENĂ POLITICĂ PENTRU FEMEI

Guvernarea locală este considerată o arenă politică semnificativă pentru femei.

Barierile în calea dezvoltării acestora sunt semnificative. Necesitatea de a călători și de a se afla mai mult timp departe de casă, veniturile mari, nivelul de educație, experiența politică și relațiile sociale sunt mai reduse la nivel local.

ANGAJAREA FEMEILOR ÎN MANAGEMENTUL NEOFICIAL AL COMUNITĂȚII

De asemenea, se consideră că administrația locală este atractivă pentru participarea femeilor, dat fiind accentul pus pe serviciile comunitare de bază, iar implicarea lor în managementul neoficial al comunității le face competitive în calitate de funcționari locali responsabili de planificare și management.

Aspectele principale pentru abilitarea femeilor și promovarea egalității de gen

1. REPRESENTAREA POLITICĂ A FEMEILOR ȘI IMPACTUL ASUPRA LUĂRII DECIZIILOR LA NIVEL LOCAL

Reforma descentralizării oferă oportunitatea de a intensifica promovarea femeilor în luarea deciziilor la nivel local. Există, însă, și unele riscuri, care trebuie să fie luate în considerație:

1. În pofida obstacolelor semnificative în calea eficienței femeilor la nivel local, există dovezi ce decurg din experimentele de descentralizare din întreaga lume, care confirmă că **femeile consilieri formulează priorități în planificarea și luarea deciziilor la nivel local**, care diferă de cele ale bărbaților.

2. **Politicile sensibile la dimensiune de gen** și sistemele de guvernare, trebuie să meargă în profunzime, dincolo doar de a pune mai multe femei într-un birou.

3. Deși femeile se confruntă cu bariere serioase în obținerea unei prezențe sporite în organele de administrare locală, în expunerea opiniilor și a propriilor preocupări și nevoi, în unele localități rezultatele sunt vizibile, iar **impactul este reflectat tot mai mult în modelele cheltuielilor locale**.

4. Femeile legislatori nu pot compensa de unele singure eșecurile de gen, specifice responsabilității din sistemele de guvernare, astfel, **instituțiile publice locale trebuie să-și dezvolte sensibilitate față de necesitățile femeilor și față de echitatea de gen**.

Aspectele principale pentru abilitarea femeilor și promovarea egalității de gen

2. INOVAȚIILE INSTITUȚIONALE SENSIBILE LA GEN ÎN GUVERNAREA LOCALĂ

Oriunde este promovat accesul femeilor la guvernarea locală (de ex. prin măsuri afirmative speciale, de ex. cote), trebuie să fie oferite programe de instruire specifice **pentru a dezvolta capacitatea de lider a femeilor**, de angajare în procesul de luare a deciziilor la nivel local, suplimentate cu programe corespunzătoare **de reorientare profesională**. Un program minim pentru sporirea capacităților femeilor consilieri, poate include:

1. Sisteme pentru asigurarea faptului că vocea femeilor și a altor grupuri marginalizate are o pondere eficientă în raport cu interesele grupurilor mai puternice.
2. Mecanisme ce asigură sensibilitatea cheltuielilor la sărăcie și la gen.
3. Instrumente eficiente, care să permită abilitarea femeilor, consiliere locale și membe ale comunității, în vederea angajării eficiente în procesele de bugetare, planificare și auditare, pentru a verifica corectitudinea utilizării fondurilor alocate promovării egalității de gen și eliminării sărăciei.
4. Stimulente pentru încurajarea oficialilor aleși să răspundă la preocupările și nevoile grupurilor vulnerabile și ale femeilor.

Aspectele principale pentru abilitarea femeilor și promovarea egalității de gen

3. ABILITAREA FEMEILOR PENTRU A LE FI AUZITE VOCILE ȘI A LE FI ABORDATE NECESITĂȚILE

Deseori, administrațiile locale nu recunosc participarea inegală a femeilor și a altor grupuri sociale marginalizate și deci, nu încearcă să redreseze situația. Instrumentele de mai jos oferă ajutor administrațiilor locale de a prioritiza **necesitățile femeilor și de a aborda aspectele de gen**:

Evaluarea cheltuielilor locale. Bugetarea locală participativă oferă organizațiilor comunitare informații directe despre modul cum sunt cheltuite fondurile locale, de ex., prin reprezentarea populației în comitete sectoriale pentru a stabili prioritățile cheltuielilor anuale în cadrul comunității: redirecționăm bugetul spre canalizare sau construcția școlii.

Analiza sensibilă la gen a bugetului local. O astfel de inovație în guvernarea locală ar trebui să amplifice vocea femeilor în deliberările locale, susținând cheltuielile pentru necesitățile femeilor. Unele metode de creștere a venitului local, cum ar fi recuperarea costului serviciului, au impacturi specifice genului. Femeile cu venituri reduse sunt afectate în mod deosebit de impunerea licențelor și taxelor pentru activitate antreprenorială neoficială, cum ar fi comerțul stradal sau în piețe (de ex. autorizații din partea primăriei).

Abordările și instrumentele principale:

ABORDAREA INTEGRATOARE DE GEN este o strategie acceptată la nivel global. Implică includerea aspectelor de gen în toate proiectele, activitățile, politicile publice, programele, practicile și procesul de luare a deciziilor, astfel încât, la orice etapă și la orice nivel al elaborării sau implementării, să se facă o analiză a efectelor acestora asupra femeilor și bărbaților și să se acționeze corespunzător, ca femeile și bărbații să beneficieze în mod egal, iar inegalitatea să nu fie perpetuată.

La asigurarea abordării integratoare a dimensiunii de gen în planificarea politicilor și alocarea resurselor, precum și în accesul la servicii și furnizarea acestora, servește ***Analiza de Gen***, care ajută la examinarea diferențelor în viețile femeilor și ale bărbaților, inclusiv a acelor care alimentează inechitatea socială și economică.

Bugetarea sensibilă la gen (BSG), reprezintă planificarea, programarea și bugetarea care contribuie la promovarea egalității de gen și la realizarea drepturilor femeilor. Aceasta presupune identificarea și intervențiile necesare pentru a aborda lacunele de gen în cadrul politicilor, planurilor și bugetelor sectoriale și locale.

Statisticile dezagregate pe criterii de gen constituie un element esențial pentru BSG și necesită îmbunătățirea colectării de date și a analizelor la nivel local.

ABILITAREA FEMEILOR “vizează obținerea de către femei a puterii și controlului asupra propriilor vieți. Aceasta implică cultivarea încrederii în sine, dezvoltarea personală, extinderea opțiunilor, acces sporit la și control asupra resurselor, acțiuni pentru transformarea structurilor și instituțiilor ce susțin și perpetuează discriminarea și inegalitatea de gen”.

Rezultate așteptate

- 1. Participarea instituțională transparentă și responsabilă a grupurilor de femei, a grupurilor militante pentru egalitate de gen, a ONG-urilor și a femeilor supuse discriminării, în procesele de planificare, bugetare și monitorizare a strategiilor locale;**
- 2. Receptivitate sporită a strategiilor și bugetelor locale la nevoile femeilor, în general, și a femeilor dezavantajate, care se confrunta cu multiple forme de discriminare, în special;**
- 3. Creșterea eficienței guvernării locale, pe bază de statistici îmbunătățite, dezagregate pe criterii de sex, vârstă, dizabilitate, identitate etnică sau de altă natură;**
- 4. Abilitarea femeilor, în general, și a celor supuse discriminării, în special, fapt care conduce la amplificarea vocii femeilor și contribuie la sporirea accesului acestora la serviciile publice la nivel local;**
- 5. Angajament și capacități sporite ale autorităților publice locale de a realiza procesul de planificare și bugetare sensibile la gen, în scopul eliminării discriminării indirecte pe criterii de gen, precum și a altor forme de discriminare;**
- 6. Alinierea și racordarea strategiilor locale la Programul Național de promovare a egalității de gen pe anii 2010 – 2015 și cu legislația națională cu privire la egalitatea de gen;**
- 7. Capacități sporite ale grupurilor de femei și a militanților pentru gen de a participa la dezvoltarea locală și a responsabiliza factorii de decizie.**